

BÜKKI MÉSZKŐ SZIKLAGYEP KRIPTOGÁM VEGETÁCIÓJA NAGYVAD ELŐL ELZÁRT ÉS LEGELT ÁLLOMÁNYBAN

Lőkös László¹, Papp Beáta¹, Matus Gábor²

¹Magyar Természettudományi Múzeum Növénytára

²Debreceni Egyetem TTK Növényteni Tanszék,

Absztrakt:

Déli-bükki mészkő *Asplenio rutae–murariae–Melicetum ciliatae* sziklagyepben nagyvadkizárási kísérlet keretében 2010 tavaszán történt meg a kriptogám vegetáció felmérése. Az 1992 ősze óta bekerített, illetve legelt állomány zuzmó, moha és májmoha vegetációját 50 x 50 cm-es kvadrátokban (N=12/kezelés) mértük fel. A vadkizárást hatására zajló progresszív szukcesszió során az *Agropyron intermedium* növekvő dominanciája mellett cserjésedés kezdődött. A legelt állományban a szabad köztetűfelszínek aránya szignifikánsan meghaladta a bekerített állományét.

A kriptogámok együttes fajszáma másfélszerese volt az aktuálisan megfigyelt magasabb rendű növényekének (38 zuzmó, 28 moha, 43 hajtásos növény). A hajtásos növényekkel szemben –amelyek közül a bekerített részen valamivel több faj került elő, mint a legelt részen (38/33)– a kriptogámoknál fordított volt a helyzet (zuzmók: 30/33, mohók: 22/24). A kvadrátonkénti átlagos fajszámok statisztikai értelemben viszont egyik csoport esetében sem tértek el.

A mindkét állományban egyaránt gyakori (N≥6) zuzmók: *Aspicilia contorta*, *Bagliettoa baldensis*, *Cladonia chlorophaea*, *Lecania erysibe*, *Rinodina bischoffii*, *Verrucaria nigrescens*, illetve mohák: *Leucodon sciuroides*, *Mannia fragrans*, *Thuidium abietinum*, *Tortula ruralis*, *Weissia condensa*.

A fajlisták nagyfokú hasonlósága mellett a bekerített terület kvadrátjaiban a legelthez képest jóval gyakoribbak ($d_N \geq 3$) a zuzmók közül a *Caloplaca dolomiticola*, *Cladonia subulata*, *Dermatocarpon miniatum*, *Lecanora muralis* és *Placocarpus schaererii*. A mohók közül egyes nagyobb termetű pleurocarp fajok, így a *Hypnum cupressiforme*, *Leucodon sciuroides*, *Thuidium abietinum* valamint a *Schistidium apocarpum*. A legelt állományban viszont a *Physcia adscendens* zuzmó, illetve a *Cephaloziella divaricata*, *Pseudocrossidium hornschruchianum* és a *Tortula ruralis* moha fajok bizonyultak számottevően gyakoribbnak. A kísérlet indulásakor kriptogám felmérés nem történt, ezért nem

tudni, hogy a gyakoriságbeli eltérések milyen mértékben tudhatók be a legelés-kizárásnak.

Míg a magasabb rendű növényeknél a hasonló időszakban történt felmérés során a fajok közel 60%-a mutatott jelentős ($d_N \geq 3$) gyakorisági eltérést a kezelések között, addig a mohok és májmohok esetében ez az arány 30% alatti, a zuzmóknál pedig 24% alatti volt.